KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PEDRO CRUZ VILLALÓN
esitatud 14. juulil 2011 [1]

1. Käesolev eelotsusetaotlus tõstatab küsimused, kuidas tõlgendada Euroopa Liidu tolliseadustiku [2] sätet, mida Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus tõlgendada, [3] kui ta määratles kauba liidu tolliterritooriumile ebaseadusliku toomise tõttu tekkinud tollivõla eest vastutavad võlgnikud. Põhikohtuasja asjaolude kogum on siiski selline, mida ei ole varem käsitletud, ning selle lahendamisel võivad olla arvestatavad tagajärjed. Asja eripära seisneb selles, et osalemine kauba kõnealuses ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises toimus interneti vahendusel ning vaidlusalune eeskirjade eiramine leidis aset postiliikluse raames. Põhikohtuasja lahendus võib nende kahe asjaolu tõttu mõjutada tõenäoliselt suurt hulka isikuid interneti vahendusel posti teel toimuva kaubavahetuse seniolematu arengu [4] ning interneti mitmekordistava mõju [5] tõttu.

I. Õiguslik raamistik

2. Tolliseadustiku artiklis 202 on sätestatud:

„1. Tollivõlg impordil tekib, kui:

a) kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, tuuakse ebaseaduslikult ühenduse tolliterritooriumile […]

[…].

1 – Algkeel: prantsuse.

2 – Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000 (EÜT L 311, lk 17; ELT eriväljaanne 02/10, lk 239) (edaspidi „tolliseadustik").

3 – Vt eelkõige 4. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/02 ja C-246/02: Viluckas ja Jonusas (EKL 2004, lk I-2141); 23. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-414/02: Spedition Ulustrans (EKL 2004, lk I-8633) ja 3. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-195/03: Papismedov jt (EKL 2005, lk I-1667).

4 – Nagu märkis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee oma arvamuses teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ), millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (Ajakohastatud tolliseadustik)" (KOM(2005) 608 lõplik – 2005/0246 (COD)) (ELT 2006, C 309, lk 22), „[kasvab] interneti ja posti teel ostetava kauba hulk riikides väljaspool Euroopa Liitu […] plahvatuslikult".

5 – See kohtuasi võib laiemalt mõjutada sellise kaubandustehnika arengut nagu *drop shipment*, mis võimaldab müüa toodet, mis on omandatud tarnijalt, tehes viimase ülesandeks kauba kättetoimetamise, vabanedes seega muu hulgas lao haldamise, logistika ja müügijärgse teenuse probleemidest.

Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab ebaseaduslik tolliterritooriumile toomine sissetoomist, millega rikutakse artiklite 38–41 ja artikli 177 teise alapunkti nõudeid.

2. Tollivõlg tekib hetkel, kui kaup ebaseaduslikult tolliterritooriumile tuuakse.

3. Võlgnikud on:

– isik, kes kõnealuse kauba ebaseaduslikult tolliterritooriumile tõi,

– isikud, kes osalesid kauba ebaseaduslikus sissetoomises ja kes teadsid või oleksid pidanud teadma, et selline sissetoomine on ebaseaduslik, ja

– isikud, kes kõnealuse kauba omandasid või seda valdasid ja kes kauba omandamise või saamise ajal teadsid või oleksid pidanud teadma, et see on sisse toodud ebaseaduslikult.” [6]

6 – Tolliseadustikku muudeti ajavahemikus, mil põhikohtuasja asjaolud aset leidsid, nimelt aprillist 2004 kuni maini 2006, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 648/2005, millega muudetakse nõukogu määrust nr 2913/92 (ELT L 117, lk 13). Selle määrusega tolliseadustikku tehtud muudatused, eelkõige selle seadustiku artikli 40 muudatused, ei mõjuta siiski otseselt põhikohtuasja lahendust.

II. Põhikohtuasi

3. Nii eelotsusetaotlusest kui Euroopa Kohtu põhikirja artikli 23 alusel esitatud kirjalikest märkustest tuleneb, et põhikohtuasja kaebaja O. Jestel müüs ajavahemikus aprillist 2004 kuni maini 2006 oksjonil interneti keskkonnas eBay, mille vahendusel ta pidas enda nimel kahte poodi [7], suures koguses Hiinast pärit kaupa.

4. Põhikohtuasja kaebaja tegutses kaupade müügilepingute sõlmimisel vahendajana, saades tasu teenuste, eelkõige lingvistiliste teenuste eest, mida ta osutas oma poodide kaudu eBay’s. Hiina tarnija tagas kaupade tarnimise, määras nende hinnad ning saatis kaubad liitu, kusjuures Saksamaal asuvad tellijad said saadetised kätte otse posti teel.

7 – Kõigepealt olgu täpsustatud, et vaatamata asjaolule, et põhikohtuasja kaebaja tegutses interneti vahendusel, ei kuulu kohaldamisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399). Kuigi tegevus eBay vahendusel kuulub selle direktiivi reguleerimisalasse, ei ole tulenevalt nimetatud direktiivi artikli 2 punkti h alapunktist ii see nii „niisuguste kaupade [puhul], mille osas leping sõlmiti elektrooniliselt”, nagu Euroopa Kohus on tõdenud (vt 2. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-108/09: Ker-Optika, EKL 2010, lk I-12213, punktid 29 ja 30).

5. Sel viisil saadetud kaupa tollile ei esitatud ning seetõttu imporditollimaksu neilt ei makstud, kuna Hiina tarnija oli ilmselt esitanud saadetud pakkide sisu ja väärtuse kohta ebaõiged andmed.

6. Leides, et kuna põhikohtuasja kaebaja osales kaupade ebaseaduslikus liidu tolliterritooriumile toomises tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses, tegi Hauptzollamt Aachen põhikohtuasja kaebajale maksuotsuse, kohustades viimast tasuma ligikaudu 10 000 eurot tollimaksu ning 21 000 eurot impordikäibemaksu.

7. Põhikohtuasja kaebaja esitas maksuotsuse peale vaide, milles ta väitis, et müügilepingute sõlmimine eBay's ning ostjate nimede ja aadresside edastamine Hiina tarnijale ei saa kujutada endast osalemist kaupade ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses, kuna need olid toimingud, mis eelnesid kaupade saatmisele ning olid eranditult seotud kausaaltehinguga.

8. Kuna põhikohtuasja kaebaja vaie jäeti rahuldamata samamoodi nagu Finantzgerichtile (Saksamaa) esitatud apellatsioonkaebuski, esitas ta seejärel kassatsioonkaebuse Bundesfinanzhofile.

III. Eelotsuse küsimused

9. Soovides saada vastust küsimusele, kas põhikohtuasja kaebaja osalemine kaupade müügilepingute sõlmimises tema veebipoodide kaudu eBay's on piisav, et lugeda ta tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses, otsustas Bundesfinanzhof esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas „osalemise" tõttu kauba ebaseaduslikus toomises Euroopa Liidu tolliterritooriumile nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92 (millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik) artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses tekib tollivõlg isikule, kes ebaseaduslikus sissetoomises vahetult osalemata vahendab asjaomaste kaupade müügilepingute

sõlmimist ja võtab seejuures arvesse, et müüja võib kaupade või neist osa tarnimisel kõrvale hoida imporditollimaksust?

2. Kas piisab sellest, et ta peab seda mõeldavaks, või saab temast võlgnik üksnes juhul, kui ta on selle toimumises täiesti kindel?"

IV. Analüüs

A. *Esitatud küsimused*

13. Nende kahe küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas asjaolud, millele ta peab põhikohtuasjas hinnangu andma, kuuluvad tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande reguleerimisalasse.

10. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et lõplikult ei ole veel lahendatud küsimust, kas põhikohtuasja kaebaja eeldas, et impordi käigus järgitakse tolliformaalsusi, kas tal olid tekkinud selles osas kahtlused või kas ta arvestas algusest peale, et impordi käigus rikutakse neid formaalsusi.

14. Väärib rõhutamist, et eelotsusetaotluse esitanud kohus loeb tuvastatuks, et vaidlusalune kaup toodi tolliseadustiku artikli 202 lõike 1 tähenduses ebaseaduslikult liidu tolliterritooriumile. Kohus soovib nimelt teada, kas olukorra tõttu, milles põhikohtuasja kaebaja osales tehingutes, mis viisid kaupade vaidlusaluse ebaseadusliku tolliterritooriumile toomiseni, on võimalik teda tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande alusel pidada võlgnikuks, kes vastutab kõnealuse sissetoomise tõttu tekkinud tollivõla eest.

11. Tšehhi valitsus ja Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud märkused.

12. Kuna kirjalikud märkused esitanud pooled ei esitanud Euroopa Kohtu kodukorra artikli 104 lõikes 4 ette nähtud tähtaja jooksul vastavat taotlust, otsustas Euroopa Kohus kohtuistungit mitte korraldada.

15. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sõnaselgelt, et ta peab kaheldavaks, et isikut, kes – ilma et ta oleks otseselt kaasa aidanud kauba ebaseaduslikult tolliterritooriumile toomisele – vahendab seda kaupa puudutava

müügilepingu sõlmimist, võiks lugeda kauba sissetoomises osalenuks tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses.

16. Lisaks küsib kohus, kas O. Jesteli olukorras oleva isiku saab kvalifitseerida võlgnikuks tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses, kuna ta võis „arvesse võtta" (*in Betracht ziehen*), et kaupade või neist osa tarnimisel võidi kõrvale hoida imporditollimaksust. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsemalt teada, kas on piisav, et see isik võis seda sündmust pidada „mõeldavaks" (*für denkbar halten*), või peab see isik vastupidi olema selle sündmuse toimumises „täiesti kindel" (*fest rechnen*).

B. *Tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 struktuur: teine taane*

17. Tolliseadustiku artikli 202 lõikes 3 on määratletud kolm isikute kategooriat, keda võib pidada kauba ebaseaduslikul liidu tolliterritooriumile toomisel tekkinud tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks. Esiteks kauba ebaseaduslikult tolliterritooriumile toonud isikud, teiseks isikud, kes osalesid kauba ebaseaduslikus sissetoomises ja kes teadsid või oleksid pidanud teadma, et selline sissetoomine on ebaseaduslik, ning kolmandaks isikud, kes ebaseaduslikult sisse toodud kauba omandasid või seda valdasid ja kes teadsid või oleksid pidanud teadma, et see on sisse toodud ebaseaduslikult.

18. Nagu Euroopa Kohus on otsustanud, nähtub tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 sõnastusest endast, et liidu seadusandja soovis kehtestada ammendavalt nende isikute kindlaksmääramise tingimused, kes vastutavad tollivõla eest,[8] ning määratleda laialt isikud, keda võib kaupade liidu tolliterritooriumile ebaseaduslikul toomise korral pidada tollivõla eest vastutavaks.[9]

19. Vaidlus puudub selle üle, et põhikohtuasja kaebaja ei ole isik, kes tõi vaidlusalused kaubad füüsiliselt[10] liidu tolliterritooriumile, ning teda ei saa seega pidada võlgnikuks, kes vastutab tollivõla eest tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 esimese taande alusel.[11]

8 – Eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans (punkt 39) ning eespool viidatud kohtuotsus Papismedov jt (punkt 38). Vt samuti 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-140/04: United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals (EKL 2005, lk I-8245, punkt 30).

9 – Eespool viidatud kohtuotsus Papismedov jt (punkt 38).

10 – See on nii näiteks veoauto juhi puhul, kes jättis tollile esitamata kaubad, millega ta läbis esimese tollipunkti tema teekonnal sisenemisel liidu territooriumile, nagu kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Viluckas ja Jonusas.

11 – Eespool viidatud kohtuotsus Viluckas ja Jonusas (punkt 29) ning eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans.

20. Samuti puudub vaidlus selle üle, et ta ei omandanud ega vallanud vaidlusaluseid kaupu ning et teda ei saa ka tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 kolmanda taande alusel pidada tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks.

21. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on seega põhjendatult tekkinud küsimus, kas tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teine taane on põhikohtuasja asjaoludele kohaldatav.

C. Kes on võlgnik tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses?

22. Tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses „võlgniku" kvalifitseerimisel kehtivad tingimused, mis põhinevad hindamiselementidel, mis on üldiselt objektiivsed, see tähendab, et isik osales vaidlusaluste kaupade sissetoomises, ning subjektiivsed, see tähendab, et isik teadis selle sissetoomise ebaseaduslikkusest. Nagu Euroopa Kohus on oma analüüsi tulemusel rõhutanud, peab füüsilisest või juriidilisest isikust võlgnik olema teadlikult [12] osalenud kaupade ebaseaduslikus liidu tolliterritooriumile toomises, täpsustades, et subjektiivsed hindamiselemendid välistavad teatud juhtudel sellise kvalifikatsiooni. [13]

23. Enne kui üksikasjalikult analüüsida tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande kohaldamise tingimusi, tuleb meenutada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub põhimõttest, et kaup toodi liidu territooriumile ebaseaduslikult ja seega rikkudes tolliseadustiku artiklites 38–41 sätestatud formaalsusi. Kohus ei esita selle kohta siiski rohkem teavet peale asjaolu, et kaupade sissetoomine toimus postiliikluse teel. Postiliiklust reguleerivad aga erinormid, millest osa kuulub rahvusvahelise õiguse hulka ning mis võivad põhikohtuasja lahendit mõjutada. Järelikult tuleb enne, kui analüüsida tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande kohaldamise kahte tingimust, lühidalt välja tuua postiliiklusele kohaldatavad peamised normid.

1. Sissejuhatavad märkused postiliikluse spetsiifilisuse kohta

24. Tolliseadustiku artikli 38 lõike 1 punktis a on sätestatud, et isik, kes kauba ühenduse tolliterritooriumile toob, toimetab selle

12 – Eespool viidatud kohtuotsus Papismedov jt (punkt 40).

13 – Eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans (punktid 27 ja 28) ning eespool viidatud kohtuotsus Papismedov jt (punkt 40).

viivitamata tolli määratud tolliasutusse või mis tahes muusse tolli määratud või heakskiidetud kohta. Sellest sättest on tolliseadustiku artikli 38 lõikes 4 siiski postiliikluse jaoks ette nähtud erand, tingimusel et seeläbi ei takistata tollijärelevalvet ja võimalusi tollikontrolliks. [14]

25. Euroopa Kohtul ei ole seni palutud tõlgendada tolliseadustiku seda sätet ega laiemalt analüüsida postiliiklusele kohaldatavaid tolliõigusnorme.

26. Need on komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93 (millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92) [15] artiklid 237 ja 238, mis moodustavad 4. jao „Postiliiklus" VII jaotises, millesse on koondatud tollideklaratsioonide tavakorrale kehtivad sätted, millega on liidu õiguses kehtestatud peamised erinormid, [16] mida kohaldatakse postiliiklusele. [17]

27. Nõukogu 28. märtsi 1983. aasta määruses (EMÜ) nr 918/83 (millega kehtestatakse ühenduse tollimaksuvabastuse süsteem) [18] oli nimelt sätestatud, et imporditollimaksuvabalt

14 – Vt samuti tolliseadustiku artikkel 45.

15 – EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3. Juba nõukogu 21. detsembri 1988. aasta määruses (EMÜ) nr 4151/88, millega kehtestatakse ühenduse tolliterritooriumile toodud kaupa käsitlevad sätted (EÜT L 367, lk 1), mis tunnistati tolliseadustikuga kehtetuks, nähti ette erisätted postiliikluse jaoks (vt eelkõige selle määruse põhjendus 5 ning artikli 3 lõige 4 ja artikkel 10).

16 – Siiski tuleb meenutada, et vastavalt nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsuse 2000/597/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 253, lk 42; ELT eriväljaanne 01/03, lk 200) artiklile 8, mis oli kohaldatav põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal, nõuavad liikmesriigid selle otsuse artikli 2 lõike 1 punktides a ja b nimetatud Euroopa ühenduste omavahendid, sealhulgas tollimaksud, „sisse vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, mida kohandatakse vajaduse korral ühenduse eeskirjade nõuete kohaselt".

17 – Nii on määruse nr 2454/93 artikli 237 lõike 1 A osas täpsustatud, et postisaadetised, eelkõige postipakid „loetakse" tollile deklareerituks vabasse ringlusse lubamiseks kas (võimalus punktis a) ühenduse tolliterritooriumile toomise hetkel, tingimusel et neid ei ole vaja tollile esitada kooskõlas tolliseadustiku artikli 38 lõike 4 sätetega, või kui see tingimus ei ole täidetud (võimalus punktis b) tollile esitamise hetkel, tingimusel et nendega on kaasas deklaratsioonid CN22 ja/või CN23. Algselt oli tegemist deklaratsioonidega C1 ja/või C2/CP3. Sätet muudeti komisjoni 24. juuli 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1602/2000 (millega muudetakse määrust nr 2454/93 (EÜT L 188, lk 1; ELT eriväljaanne 02/10, lk 51)) artikli 1 punktiga 6, et arvesse võtta asjaolu, et asendati Ülemaailmse Postiliidu ette nähtud vormid kirjade või postipakkide deklareerimiseks (vt selle kohta nimetud määruse põhjendus 9).

18 – EÜT L 105, lk 1; ELT eriväljaanne 02/01, lk 419; ja parandus EÜT 1986, L 271, lk 31. Seda määrust muudeti aktiga Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta – Protokoll nr 3 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi suveräänsete baasipiirkondade kohta Küprosel (ELT 2003, L 236, lk 940). See määrus on vahepeal nõukogu 16. novembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1186/2009, millega kehtestatakse ühenduse tollimaksuvabastuse süsteem (ELT L 324, lk 23), kehtetuks tunnistatud.

võis importida väikese väärtusega saadetisi, mille väärtus ei ületanud 22 eurot,[19] samuti füüsiliste isikute vahelisi saadetisi, täpsemalt saadetisi kolmanda riigi füüsiliselt isikult liidu tolliterritooriumil viibivale füüsilisele isikule, tingimusel et tegemist oli mittekaubandusliku impordiga.[20]

28. Siiski ei ole eelotsusetaotluses mainitud neid erivabastusi ega isegi määrust nr 918/83. Tšehhi valitsus järeldab eelotsusetaotluses toodud faktilistest asjaoludest lisaks, et vaidlusaluse kauba oleks saadetiste saatja, see tähendab tarnija, pidanud ära märkima nendele saadetistele lisatud dokumentides, nimelt vormis CN21 või CN22, kuna tegemist on väikese väärtusega kaupadega, mis on määruse nr 918/83 artikli 27 alusel imporditollimaksust vabastatud. Samuti võib eelotsusetaotlusest järeldada, et vaidlusalast importi ei saa selle sagedust arvestades mingil juhul vabastada imporditollimaksust sellel alusel, et tegemist on füüsiliste isikute vahelise postisaadetistega.

29. Siiski peab eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastama asjaolud, mis võimaldaksid tal teha vastavad järeldused.

30. Oluline on arvestada, et postisaadetiste suhtes kehtivad erinormid, mis on peamiselt kindlaks määratud mitte eespool viidatud liidu teisestes õigusaktides, vaid Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni raames 10. juulil 1964 vastu võetud ülemaailmses postikonventsioonis[21] ning rahvusvahelises tolliprotseduuride lihtsustamise ja kooskõlastamise konventsioonis[22], alla kirjutatud Kyotos 18. mail 1973,[23] eeskätt selle viimati nimetatud konventsiooni lisas F.4, mis käsitleb postiliiklusega seotud tolliformaalsusi, heaks kiidetud nõukogu 8. detsembri 1994. aasta

19 – Vt selle määruse artiklid 27 ja 28. See erand puudutas kaupasid, mis saadetakse otse kolmandast riigist liidu territooriumil viibivale saajale, välja arvatud alkoholitooted, parfüümid ja tualettveed ning tubakas ja tubakatooted.

20 – Vt selle määruse artiklid 29–31.

21 – Selles konventsioonis, millega on ühinenud liidu kõik liikmesriigid, on kehtestatud rahvusvahelist postialast tegevust reguleeriv üldine õiguslik raamistik.

22 – Nõukogu 18. märtsi 1975. aasta otsus 75/199/EMÜ, millega sõlmitakse rahvusvaheline tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise konventsioon ning kiidetakse heaks selle lisa, mis käsitleb tolliladusid (EÜT L 100, lk 1; ELT eriväljaanne 02/01, lk 26).

23 – Nõukogu 17. märtsi 2003. aasta otsusega 2003/231/EÜ Euroopa Ühenduse ühinemise kohta tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise rahvusvahelise konventsiooni (Kyoto konventsiooni) muutmisprotokolliga (ELT L 86, lk 21; ELT eriväljaanne 02/13, lk 262) ühines liit tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise rahvusvahelise konventsiooni muutmisprotokolliga, mille võttis Tollikoostöö Nõukogu vastu 26. juunil 1999. Vt samuti nõukogu 26. aprilli 2004. aasta otsus 2004/485/EÜ, millega muudetakse otsust 2003/231/EÜ Euroopa Ühenduse ühinemise kohta tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise rahvusvahelise konventsiooni (Kyoto konventsiooni) muutmisprotokolliga (ELT L 162, lk 113; ELT eriväljaanne 02/16, lk 101). Ühinemine hõlmab selle muutmisprotokolli teksti, sealhulgas I ja II lisa, välja arvatud III lisa.

otsusega 94/798/EÜ [24], nagu neid konventsioone rakendatakse erinevates siseriiklikes õiguskordades. [25]

31. Iseäranis tuleneb rahvusvahelise tolliprotseduuride lihtsustamise ja kooskõlastamise konventsiooni sätetest, eelkõige selle lisast F.4, mis käsitleb postiliiklusega seotud tolliformaalsusi, et tolliformaalsuste täitmine rahvusvaheliste postisaadetiste puhul lasub üldjuhul saatjal, kes peab esitama nõutavad dokumendid, nimelt tollideklaratsiooni vormi (algselt vormid C2/CP3 lisas F.4 ja nüüd tollideklaratsiooni CN22 või CN23 tolliseadustikus), nõutavad kauba- või *pro forma* arved ning vajadusel mis tahes muud nõutavad dokumendid (näiteks päritolusertifikaat, fütosanitaarsertifikaat, ekspordiluba).

teises taandes toodud mõistet „osalemine" selles seadustikus määratletud. Seadustikus ei viidata ka liikmesriikide õigusele, selleks et määratleda nende sätete tähendus ja ulatus. Seega on tegemist liidu õiguse autonoomse mõistega, mille peab määratlema Euroopa Kohus. Euroopa Kohus on nimelt korduvalt otsustanud, et liidu õiguse ühetaolise kohaldamise vajadus ja võrdsuse põhimõte eeldavad, et ühenduse õigusnormi tingimustele, milles ei viidata selgelt liikmesriikide õigusele selle normi tähenduse ja kohaldamisala määratlemiseks, tuleb harilikult anda liidu piires ühetaoline ja autonoomne tõlgendus, mille andmisel tuleb arvestada normi konteksti ja kõnealuse normiga taotletavat eesmärki. [26]

2. Liidu tolliterritooriumile kauba toomises osalemine

32. Nagu märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei ole tolliseadustiku artikli 202 lõike 3

33. Kõigepealt tuleb rõhutada, et tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 sätete eesmärk on mitte kindlaks määrata kaupade liidu tolliterritooriumile ebaseadusliku sissetoomise eest „vastutav isik", vaid liidu finantshuvide kaitse üldisemaid huve arvestades laiemalt määratleda võlgnikud, kes vastutavad võla eest, mis tekib selle ebaseadusliku tolliterritooriumile toomise korral.

24 – Otsus, millega kiidetakse ühenduse nimel heaks rahvusvahelise tolliprotseduuride lihtsustamise ja kooskõlastamise konventsiooni lisad E.7 ja F.4 (EÜT L 331, lk 11; ELT eriväljaanne 02/05, lk 296). Tuleb märkida, et see lisa kiideti siiski heaks koos üldise reservatsiooni ning standardeid 19 ja 26 ning soovituslikke tavasid 23, 24 ja 25 käsitlevate reservatsioonidega.

25 – Vt selle kohta minu märkused 16. joonealuses märkuses.

26 – Vt eelkõige 18. jaanuari 1984. aasta otsus kohtuasjas 327/82: Ekro (EKL 1984, lk 107, punkt 11); 19. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-287/98: Linster (EKL 2000, lk I-6917, punkt 43) ja 27. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-373/00: Adolf Truley (EKL 2003, lk I-1931, punkt 35).

34. Tolliseadustiku artikli 202 lõiget 3 tuleb nimelt esmalt tõlgendada eelmisi lõikeid, eeskätt selle artikli lõike 1 punkti a arvestades, milles on määratletud ebaseaduslik tolliterritooriumile toomine viitega tolliseadustiku artiklitele 38–41. Kauba liidu territooriumile sissetoomist loetakse tolliseadustiku artikli 202 lõike 1 viimase lause alusel rikkumiseks, kui kaupa ei ole vastavalt nimetatud tolliseadustiku artiklitele 38–41 tollile esitatud.

35. Nii ilmneb sellest sättest, et tolliseadustikus on keskne roll tollideklaratsioonil ja selles tulenevalt deklarandil. Nagu Euroopa Kohtul on olnud võimalus tõdeda, on tollivõla tasumise eest vastutavaks isikuks olemine eranditult seotud tollideklaratsiooni formaalsusega, kuna see tuleneb deklaratsiooni formaalsustega seotud õiguslikest tagajärgedest. [27] Tollivõla eest vastutav võlgnik on tavaliselt deklarant või teatud juhul isik, kelle eest on deklaratsioon esitatud, [28] või ka isik, kellel on deklareerimiskohustus. [29] Tolliseadustiku artikli 202 eesmärk ongi seda perspektiivi arvestades laiendada [30] tollivõla eest vastutava võlgniku mõistet isikutele, kes ei ole tollideklaratsiooni puhul järginud liidu tolliõigusnorme, kinnitades seega negatiivsena viimase keskset rolli. [31]

36. Lisaks sellele täpsustusele tuleb märkida, et tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 kolmes taandes on kehtestatud kord, mis on tõlgendatav teatava astmestikuna sellise isiku „seotuses", keda loetakse kaupade ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises osalemise tõttu võlgnikuks. Esimeses taandes on seega teataval määral põhivõlgniku või esimese järjekorra võlgnikuna ära toodud isik, kes kõnealuse kauba ebaseaduslikult tolliterritooriumile tõi, see tähendab isik, kes tavaliselt oleks pidanud tasuma tollimaksu ning täitma deklarandi kohustused. Teine ja kolmas taane puudutavad isikuid, kes olemata küll „vastutavad" tollimaksu tasumise eest tolliseadustiku sätete

27 – 14. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-251/00: Ilumitrónica (EKL 2002, lk I-10433, punktid 32, 33 ja 65).

28 – Näiteks sellise isiku tööandja, kes tõi vaidlusaluse kauba ebaseaduslikult sisse tööandja poolt talle antud ülesannete täitmise käigus (vt eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans).

29 – Eespool viidatud kohtuotsus Viluckas ja Jonusas (punktid 23 ja 24).

30 – Vt eelkõige 2. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-459/07: Elshani (EKL 2009, lk I-2759, punktid 26–28).

31 – Sarnaselt tolliseadustiku artiklitega 203–205, 210, 211 ja 220, mis puudutavad kõiki olukordasid, millele on iseloomulik see, et asjaomane ettevõtja ei ole järginud liidu tolliõigusnorme (vt 31. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-546/09: Aurubis Balgaria, EKL 2011, lk I-2531, punktid 32–34).

alusel, on kas enne või vahetult pärast ebaseaduslikku tolliterritooriumile toomist sellega siiski seotud.

37. Nii võimaldab tolliseadustiku artikli 202 lõige 3 määratleda mitu võlgnike kategooriat ning vajaduse korral solidaarvõlgnikud, [32] kes vastutavad tollivõla eest, mis on tekkinud kaupade ebaseaduslikul tolliterritooriumile toomisel, ning kes tehakse kindlaks nende seotuse alusel vaidlusaluses toiminguga. Selles osas tuleb rõhutada asjaolu, et tolliseadustikus ei ole võlgnike kategooriad seatud omavahel tähtsuse järjekorda, vaid toll võib pöörduda ükskõik millise võlgniku poole, keda ta peab ise kõige sobilikumaks selle sätte eesmärgi saavutamiseks, milleks on nende tollimaksude tasumine, millest on kõrvale hoitud asjaolu tõttu, et järgitud ei ole tolliformaalsusi.

38. Tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taandega kehtestatud objektiivne tingimus on selles raamistikus koostatud väga üldsõnaliselt, mis on ilmselt ette nähtud selleks, et oleksid hõlmatud igasugust liiki olukorrad. Nõutav on mitte tegelik „osalemine" kaupade „ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises" ehk seega enam-vähem otsene seotus toimepandud rikkumisega, vaid lihtsamalt „osalemine" kauba sissetoomises kui sellises, see tähendab seotus kõigi nende toimingutega, mis aitasid kaasa kaupade füüsilisele saabumisele liidu tolliterritooriumile.

39. Nagu kohtujurist Tizzano rõhutas oma ettepanekus kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans, [33] on „[s]elline tingimus […] täidetud siis, kui isik on materiaalselt või moraalselt kaasa aidanud kauba sissetoomisele ühendusse". Nii rõhutas ta, et selle sätte potentsiaalne [34] kohaldamisala on iseäranis lai ning et seega on hõlmatud nii kaupade liidu tolliterritooriumile füüsilisele sissetoomisele otsene kaasaaitamine, see tähendab aktiivne osalemine liidu sisepiiride ületamisel pettuse teel, [35] kui ka kaudne kaasaaitamine, näiteks osalemine selliste importitehingute finantseerimises, mis viivad kaupade ebaseadusliku tolliterritooriumile sissetoomiseni, või ka – nagu põhikohtuasjas

32 – Nagu see oli kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans.

33 – Nimetatud ettepaneku punkt 40.

34 – See tähendab eeldusel, et teine ehk subjektiivne tingimus on täidetud.

35 – See kehtib veokijuhi ja tema tööandja jagatud vastutuse kohta, kelle puhul ületasid veokis olnud kaubad liidu sisepiirid, ilma et oleks järgitud tolliformaalsusi, nagu kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Spedition Ulustrans.

– sellise lepingu sõlmimise pelk vahendamine, mille alusel müüdud kaup viidi hiljem ebaseaduslikult liidu tolliterritooriumile.

40. Nagu ilmneb eelotsusetaotlusest, toodi kaubad liidu tolliterritooriumile siiski postiliikluse teel ning põhikohtuasja kaebaja ei olnud seda sissetoomist kujutavate postisaadetiste saatja ega saaja. Need asjaolud ei võimalda mul siiski järeldada, et põhikohtuasja kaebaja ei „osalenud" vaidlusaluses kauba sissetoomises, kuna tollis deklareerimata või vale nimetuse all deklareeritud kaupadega seoses [36] tekkinud tollivõla alus on tolliseadustiku artikkel 202.

41. Seevastu tuleb postiliikluse eripära kindlasti arvesse võtta siis, kui analüüsitakse tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teises ja kolmandas taandes nõutavat subjektiivset tingimust, mida ma käsitlen allpool ning mille ülesanne on just suhteliseks muuta selle objektiivse tingimuse rangus, mida kohaldatakse isikutele, kellel tavapäraselt ei ole kohustusi, mis lasuvad tollideklarandil.

36 – Eespool viidatud kohtuotsus Papismedov jt (punkt 36).

42. Seega võib järeldada, et isik, kes tegutses vahendajana selliseid kaupasid puudutavate müügilepingute sõlmimisel, mis toodi liidu territooriumile, „osales" selles kaupade sissetoomises tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses.

3. „Teadis või oleks pidanud teadma, et selline sissetoomine on ebaseaduslik"

43. Isiku, kes „osales" kaupade liidu territooriumile sissetoomises selles tähenduses, nagu seda käsitleti eespool, saab tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks kvalifitseerida tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande alusel üksnes tingimusel, et on tõendatud, et ta teadis või oleks pidanud teadma, et see sissetoomine oli ebaseaduslik. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab selles osas, et ta ei ole niisuguse järelduseni veel jõudnud.

44. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud ELTL artikli 267 kohases menetluses, mis põhineb siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on kohtuasja faktiliste asjaolude hindamine

siseriikliku kohtu pädevuses.[37] Seega ei pea Euroopa Kohus ise tuvastama, et käesolevas asjas oli täidetud subjektiivne tingimus, et põhikohtuasja kaebaja teadis või „oleks pidanud teadma", et vaidlusaluste kaupade sissetoomine oli ebaseaduslik. Selleks et anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, võib Euroopa Kohus siiski liikmesriikide kohtutega koostöö tegemise vaimus anda kogu teabe, mida ta peab vajalikuks.[38] Järelikult on Euroopa Kohtu ülesanne anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule juhised, mis võimaldavad viimasel vastava järelduseni jõuda, tehes talle samal ajal teatavaks järgitava meetodi ning kasutatavad kriteeriumid.

45. Peamine raskus, mille põhjustab tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teine taane, nagu ka kolmas taane, seisneb vaieldamatult selles, mida tuleb mõista väljendi all „„oleks pidanud teadma"[39], et kaupade sissetoomine on ebaseaduslik".[40]

46. Neist kahest küsimusest teisega pakub eelotsusetaotluse esitanud kohus välja alternatiivi ehk kaks võimalikku vastust. Esiteks võib asuda seisukohale, et isik, kes osales kõnealuses ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises, on tollivõla eest vastutav võlgnik, kuna ta oli olukorras, kus ta pidas mõeldavaks või võis ette kujutada, et see rikkumine võib aset leida. Teiseks võib asuda seisukohale, et ta on võlgnik üksnes tingimusel, et ta oli täiesti kindel, et rikkumine võib aset leida.

37 – Vt eelkõige 16. märtsi 1978. aasta otsus kohtuasjas 104/77: Oehlschläger (EKL 1978, lk 791, punkt 4); 15. novembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 36/79: Denkavit Futtermittel (EKL 1979, lk 3439, punkt 12) ning 10. veebruari 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-436/08 ja C-437/08: Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen (EKL 2011, lk I-305, punkt 41).

38 – Vt eelkõige 1. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-49/07: MOTOE (EKL 2008, lk I-4863, punkt 30); 4. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-142/05: Mickelsson ja Roos (EKL 2009, lk I-4273, punkt 41); 15. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-433/05: Sandström (EKL 2010, lk I-2885, punkt 35) ning 22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-12/10: Lecson Elektromobile (EKL 2010, lk I-14173, punkt 15).

39 – Inglise keeles *„reasonably have been aware"*, saksa keeles *„vernünftigerweise hätten wissen müssen"*, hispaania keeles *„debiendo saber razonablemente"*.

40 – Väärib märkimist, et tolliseadustikus leidub muidki sätteid, milles kasutatakse sarnast või identset sõnastust. Artikli 8 lõike 1 esimene taane puudutab soodsa otsuse tühistamist, kui see on tehtud ebaõige või mittetäieliku teabe alusel. Artikli 201 lõike 3 teine taane puudutab tollideklaratsioone, mis põhinevad valeandmetel. Artikli 203 lõike 3 teine ja kolmas taane puudutavad kauba tollijärelevalve alt väljaviimist. Artikli 205 lõige 3 puudutab sellise kauba tarbimist vabatsoonis või -laos, millelt tuleb tasuda impordimaks. Artikli 210 lõike 3 teine taane puudutab liidu tolliterritooriumilt ilma tollideklaratsioonita sellise kauba välja viimist, millelt tuleb tasuda eksporditollimaks. Euroopa Kohus ise on kasutanud identset sõnastust oma vastavates kohtuotsustes (17. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-23/10: komisjon *vs.* Portugal). Sarnase sõnastuse kasutamine on samuti laialt levinud õigusaktides, milles määratakse karistused kolmandatele riikidele või teatud isikutele või üksustele (*smart sanctions*), kuna füüsilist või juriidilist isikut ei saa pidada vastutavaks keelu rikkumise eest, kui ta ei „pidanud teadma", et tema tegevusel on selline tagajärg (vt näiteks nõukogu 9. mai 2011. aasta määruse (EL) nr 442/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Süürias (ELT L 121, lk 1) artikli 10 lõige 2).

47. Ma ei ole üldse veendunud, et liidu seadusandja kavatses lubada, et isiku, kes „osales" kaupade liidu territooriumile sissetoomises „osalemise" väga laias tähenduses, mille ma eespool välja pakkusin, võiks kvalifitseerida tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses „tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks", kui ta ei olnud olukorras, milles ta oleks saanud välistada, et see rikkumine võiks aset leida, see tähendab – korrates eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnastust –, kui ta pidas rikkumist „mõeldavaks" (*denkbar*). Siiski ei ole ma ka kindel, et selle sätte tähenduses „tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks" kvalifitseerimine nõuaks sellist kindluse taset, millele viitab käsitlus, mille kohaselt kõnealune isik peab olema rikkumise toimumises täiesti kindel (*fest rechnen*).

48. Seega kaldun ma olema seisukohal, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu pakutud alternatiiv tuleb jätta tähelepanuta ning tuleb püüda anda autonoomne tõlgendus väljendile, mida kasutatakse tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teises ja kolmandas taandes. [41]

41 – Vt selles suhtes minu märkused käesoleva ettepaneku punktis 32.

49. Määrsõna „mõistlikult" viitab piisavalt aruka ettevõtja tingimusele [42] ja tähistab seda, mida igaüks oleks pidanud tavapärastel asjaoludel teadma. Subjektiivne tingimus nõuab viimaks, et konkreetselt hinnataks teavet, mis kõnealusel isikul oli või võis olla tavapärastel asjaoludel, selleks et hindamise käigus kaaluda tõenäosust, et ta pani tolliõigusnormide seisukohast pettuse teadlikult toime.

50. Tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teises taandes ette nähtud subjektiivne tingimus paneb järelikult tollile kohustuse pädeva kohtu kontrolli all tuvastada, et isikul, kes osales vaidlusaluse kauba ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises, oli, pidi olema või võis olla teavet, mis võimaldas tal selle rikkumise tuvastada, seda rikkumist ette näha ning vajaduse korral takistada selle toimumist.

42 – Piisavalt aruka ettevõtja mõiste korral tuleb loomulikult meenutada ka piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise tarbija või kasutaja mõistet, mida silmas pidades hinnatakse muu hulgas kaubamärgi eristusvõimet (18. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-299/99: Philips, EKL 2002, lk I-5475, ja 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-37/03 P: BioID *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, EKL 2005, lk I-7975). Väljendit „piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ja arukas keskmine tarbija" kasutatakse ka muus kontekstis kui kaubamärgiõigus (vt 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-210/96: Gut Springenheide ja Tusky, EKL 1998, lk I-4657). Vt ka seoses tarbijakaitsega 4. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-457/05: Schutzverband der Spirituosen-Industrie (EKL 2007, lk I-8075) ning eksitava reklaamiga 8. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-44/01: Pippig Augenoptik (EKL 2003, lk I-3095).

51. Selle hindamise raames võivad pädevad siseriiklikud asutused ja kohtud arvesse võtta kõikvõimalikke asjaolusid. Nende hulgas võib näitena ja mitteammendavalt mainida asjaomase isiku seisundit (lihtsalt füüsiline isik, professionaal või poolprofessionaal) ning seda, kellena ta vaidlusaluses toimingus osales, vaidlusaluses ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises „osalemisena" käsitatava tegevuse laadi ja importimistoimingu staadiumi, milles see tegevus toimus (importimistoimingute rahastamine, kauba vedamise korraldamine, müügilepingute sõlmimine), lepingulisi kohustusi, mis tema suhtes võivad kehtida, või ka lihtsalt teavet, millega ta eeldatavalt peab tutvuma või mis on hõlpsasti kättesaadav.

52. Pädevate siseriiklike asutuste ja kohtute ülesanne on kaalumise teel hinnata erinevaid asjakohaseid elemente, mis on nende valduses ja mis võivad tõendada, et on piisavalt tõenäoline, et kõnealune isik tegutses teadlikult. Kuigi tuleb tunnistada, et neil on selleks teatav hindamisruum, on nad siiski kohustatud hinnangu andmisel järgima sarnastes olukordades tõendite kogumist reguleerivaid norme vastavalt võrdväärsuse ja tõhususe põhimõttele. [43]

53. Seda silmas pidades soovin ma kokkuvõtteks üksnes selleks, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele tarvilik vastus, iseloomustada konkreetsemalt asjaolusid, mida võib põhikohtuasjas käsitletava olukorra puhul arvesse võtta.

54. Nagu ilmneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu täpsustustest, toimus põhikohtuasja kaebaja osalemine vaidlusaluse kauba ebaseaduslikus tolliterritooriumile toomises tema eBay poodide kaudu.

55. Komisjon märgib selle kohta, et põhikohtuasja kaebaja ei saa esiteks eitada, et ta tegeles oma eBay poodide kaudu teatava regulaarsusega ja tulu saamise eesmärgil interneti teel kauba turustamisega, korraldades ja hõlbustades nende müügilepingute sõlmimist, mis puudutasid kauba tarnimist Hiinast liitu, ning teiseks ei saanud talle olla teadmata, et sellist laadi tarned tekitasid kohustuse tasuda imporditollimaksu. Komisjon viitab selles küsimuses teabelehele, mille Saksa toll on internetist kauba tellimise (elektroonilise

43 – Vt selles osas eelkõige 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-276/01: Steffensen (EKL 2003, lk I-3735, punkt 80); 7. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-526/04: Laboratoires Boiron (EKL 2006, lk I-7529); 24. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-55/06: Arcor (EKL 2008, lk I-2931, punkt 192) ning 28. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-264/08: Direct Parcel Distribution Belgium (EKL 2010, lk I-731, punktid 32–36 ning 42–47).

kaubanduse) kohta välja töötanud. Komisjon järeldab sellest, et on õigus eeldada, et kaebaja mainib tarnijale või tema klientidele, et kehtivad teatud õigusnormid, ning nõuab nende järgimist, kui tal oleks kahtlusi vaidlusaluse kauba liidu territooriumile toomise seaduslikkuse suhtes.

56. Nii toimides viitab komisjon kahele asjaolule, milleks on esiteks põhikohtuasja kaebaja tegevuse laad ja käesoleval juhul see, et tema internetis tegutsemine on selle kestuse ja mahu poolest peaaegu kutsealast laadi, ning teiseks niisuguse asjakohase teabe avalikkus, mis käsitleb kõnealusele tegevusele kohaldatavaid tolliõigusnorme, ning mille kohta esitan ma järgmised märkused.

57. Tuleb rõhutada, et esimene asjaolu ei puuduta niivõrd põhikohtuasja kaebaja „seisundit", vaid pigem tema tegevuse laadi või sellega tegelemise viisi. Ei ole vaja kindlaks teha, kas kaebajat tuleb pidada professionaaliks, poolprofessionaaliks või pelgaks amatööriks, kuna tolliseadustik selliseks eristamiseks mingit alust ei anna. Kuigi füüsilise isiku poolt kutsetegevusega tegelemine tähendab küll, et teda eeldatakse teadvat kõiki selle tegevuse suhtes kohaldatavaid õigusnorme,[44] ei saa füüsilise isiku poolt amatöörina tegutsemine vastupidi ja ainuüksi seetõttu teda vabastada kohustusest järgida kohaldatavaid tolliõigusnorme ega vabastada teda igasugusest vastutusest võimaliku rikkumise eest.

58. Seevastu kõnealuse tegevuse pidevus, samamoodi nagu asjaomase kauba maht, postisaadetiste arv ja nende saatmise sagedus ning asjaolu, et neid saatis üks ja sama tarnija või väga väike arv tarnijaid, on kahtlemata faktid, mida tuleb hindamisel arvesse võtta. Samuti on asjaolu, et asjaomane isik muutis oma tegevuse elluviimise viisi just selleks, et vältida kohustust järgida tolliformaalsusi, selles kontekstis otsustava tähtsustega.

59. Teine asjaolu, milleks on asjakohase teabe avalikkus, kujutab endast kindlasti peamist fakti, mida tuleb arvesse võtta selle hindamisel, kas isikut võib mõistlikult pidada teadlikult tolliõigusnormide seisukohast pettuse

44 – Tegevuse kutsealast laadi võib seevastu ilmselgelt arvesse võtta kõnealusele isikule kättesaadava teabe hindamisel.

toimepannuks. Eelotsusetaotluse esitanud kohus võib selles suhtes kahtlemata arvesse võtta laiale avalikkusele suunatud teavet, mis on hõlpsasti tuvastatav ja kättesaadav, näiteks teabelehte internetist kauba tellimise kohta, millele komisjon viitas. Kohtul peab ka kindlamalt olema võimalik tugineda teabele, mille põhikohtuasja kaebaja oli kohustatud lepingu alusel teadmiseks võtma, see tähendab eBay kasutustingimused [45] ja erinormid.

60. Sellesse „kohustusliku" teabe kategooriasse kuuluvad täpsemalt „reeglid müüjatele" [46], mida kõik eBay liikmed peavad lugema ja mõistma ning mille eesmärk on eelkõige tagada „kohalike seaduste ja haldusnormide" kohaldamine. Müüjad on seega lepinguliselt kohustatud teadma ja järgima rahvusvahelisel tasandil müükipanemise juhiseid, [47] milles on täpsustatud vajadus, et müüjad ja ostjad järgiksid erinevaid kohaldatavaid õigusnorme. Selle teabe hulgas, mille eBay on veebilehele pannud rubriigis „Abi", leidub täpsemalt rubriikide „Tasumine ja kohaletoimetamine", „Eseme pakendamine ja saatmine", „Rahvusvaheline kohaletoimetamine" all dokument pealkirjaga „Tollidokumendid ja -formaalsused" [48], milles on kokkuvõtlikult esitatud tollialased kohustused, mis lasuvad müüjatel.

61. Nagu ma eespool märkisin, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne siiski kindlaks teha, kas võttes arvesse põhikohtuasja kaebaja tegevuse laadi, teavet, millest ta oli kohustatud olema teadlik, ning faktilist ja õiguslikku konteksti, milles kõnealune tegevus toimub, eelkõige asjaolu, et vaidlusaluse kauba sissetoomine toimus postiliikluse raames, saab kaebaja kvalifitseerida kauba ebaseaduslikult liidu tolliterritooriumile toomisest tekkinud tollivõla eest vastutavaks võlgnikuks tolliseadustiku artikli 202 lõike 3 teise taande tähenduses.

45 – http://pages.ebay.fr/help/policies/user-agreement.html.

46 – http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-rules-overview.html.

47 – http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-international.html.

48 – http://pages.ebay.fr/help/pay/customs.html.

V. Ettepanek

62. Neil põhjustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bundesfinanzhofi esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

„Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92 (millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000) artikli 202 lõike 3 teist taanet tuleb tõlgendada nii, et kauba Euroopa Liidu tolliterritooriumile ebaseaduslikus toomises osalemisest tulenev tollivõlg tekib isikul, kes sissetoomises vahetult osalemata osales selles asjaomase kauba müügilepingute sõlmimise vahendajana, kui on tõendatud, et arvestades teavet, mis oli tema valduses või mis oleks tavapärastel asjaoludel võinud tema valduses olla, on piisavalt tõenäoline, et ta tegutses teadlikult.

Pädevate siseriiklike asutuste ja kohtute ülesanne on selleks hinnata ja kaaluda erinevaid asjakohaseid elemente, mis on nende valduses, järgides sarnastes olukordades tõendite kogumist reguleerivaid norme vastavalt võrdväärsuse ja tõhususe põhimõttele."